

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2023 alkaen

KPHVAHAL 07.11.2022 § 168
152/00.02.01/2022

Valmistelija vt. talousjohtaja Tiina Högnabba

Perustelu

Poistosuunnitelmalla jaksotetaan tuloslaskelmaan kuluksi taseeseen kirjattavien pysyvien vastaavien ryhmiin aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintameno. Meno jaksotetaan poistoina niille vuosille, jona hyödyke vaikuttaa toiminnassa tuotannontekijänä, joko tuloa tuottaen tai osana peruspalvelun tuottamista. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen poistosuunnitelman hyväksymismenettely on määrätty hallintosäännön 81 § pykälässä. Aluevaltuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet. Aluehallitus hyväksyy hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat. Aluehallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

Aktivoitu käyttöomaisuus poistetaan kirjanpidossa tulontuottamiskyvyn menettämisen mukaisesti vaikutusaikanaan suunnitelman mukaisina poistoina kuluksi.

Soveltamisalue

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa tai vaikuttamaan tuotannontekijöinä jatkuvasti useana tilikautena. Hyvinvointialueen pysyviä vastaavia ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat jatkuvasti tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet ja osuudet ja muut sijoitukset.

Aktivointiraja

Aktivointiraja on 10.000,00 euroa. Jos hyödyke koostuu useammasta komponentista, joiden yhteenlaskettu hankintameno ylittää aktivointirajan, hyödyke merkitään käyttöomaisuuteen ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Samoin useasta alle aktivointirajan olevasta hyödykkeestä koostuva ensikertainen kalustaminen voidaan käsitellä erillisinä hyödykkeinä tai yhtenä hankintaeränä, joka aktivoidaan ja poistetaan normaalisti suunnitelman mukaan.

Vuosittainen tulostavoite tai asetetut määrärahat eivät saa aiheuttaa poikkeamia päätetystä aktivointirajasta.

Poiston arvoperusta

Hyödykkeen hankintamenoon luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet välittömät muuttuvat menot (KPL 4:5.1 §). Muuttuviin menoihin luetaan hyödykkeen ostohinta lisätynä ostoon liittyvillä rahdeilla ja muilla huolintakuluilla.

Hyödykkeen hankintaan saatu valtionosuus, investointiavustus tai palautusvelvollisuutta vailla oleva liittymismaksu vähennetään hankintamenosta.

Arvonlisävero ei kuulu hankintamenuon, jos se voidaan vähentää alv-tilityksen yhteydessä tai jos se saadaan palautuksena.

Itse valmistettujen hyödykkeiden aktivoitava hankintamenu selvitetään hankekohtaisella kustannuslaskennalla.

Poisto aika

Hankintamenu poistetaan vaikutusaikanaan eli taloudellisena pitoaikana, joka liittyy ennakoitaviin tulonodotuksiin tai palvelutuotannossa käytettävään aikaan. Poistojen laskeminen aloitetaan hyödykkeen käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta ja myytävän hyödykkeen poistot lasketaan luovutushetken saakka.

Poisto aika määritellään hyödykeryhmäkohtaisesti. Taloudellinen pito aika määritetään kokemusperäisesti aikaisempien vastaavien hyödykkeiden käytön perusteella.

Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva poistamaton menojäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan köytöstä.

Poistosuunnitelmaa muutetaan, jos käyttöomaisuushyödykkeen tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti. Tällöin voidaan joutua tekemään kertaluonteinen poisto tai pidentämään poisto aikaa, jolla hyödykkeen poistamatta oleva hankintamenu saatetaan vastaamaan entistä paremmin tulonodotuksia tai palvelutuotantokykyä.

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään tasapoistomenetelmää, menojäännös (jäännösarvo) poistomenetelmää tai käytön mukaista poistomenetelmää. Hyödykeryhmittäiset poistomenetelmät on esitetty poistosuunnitelman lopussa. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella käytetään pääsääntöisesti tasapoistoa.

Poistosuunnitelman muuttaminen

Hyödykkeen poistosuunnitelmaa voidaan muuttaa, jos hyödykkeeseen liittyvä tulonodotus tai sen palvelutuotantokyky muuttuu oleellisesti. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien poistoja. Olennaiset muutokset pysyvien vastaavien tulonodotuksissa tai palvelutuotantokyvyssä otetaan ensisijaisesti huomioon poistosuunnitelmaa muuttamalla. Arvon alennuskirjaus tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun tulevia tulonodotuksia tai palvelutuotantokykyä ei tilinpäätöstä laadi taessa havaita olevan enää lainkaan. Poistosuunnitelman hyödykekohtaisen muutoksen voi tehdä aluehallitus. Jos poistosuunnitelman muutos vaikuttaa olennaisesti tilinpäätöksessä toiminnan tuloksesta tai taloudellisesta asemasta annettavaan kuvaan, ilmoitetaan siitä tilinpäätöksen liitetietona. Yleistä poistojen määrän alentamista tuloksen

parantamisen tai taseen alijäämän kattamisen tarkoituksessa ei pidetä hyvän kirjanpitolautakunnan mukaisena.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohje hyvinvointialueen pysyvien vastaavien kirjaamisesta ohjeistaa poistoajoista seuraavaa:

Esimerkkejä suunnitelman mukaisista poistoajoista ja -menetelmistä

Seuraavat poistoajat ovat ohjeellisia aineettomille ja aineellisille hyödykkeille sekä sijoituksille. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto suosittelee poistoajojen alarajojen käyttämistä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta.

Poistoikaan voi vaikuttaa myös sovellettava poistomenetelmä.

Poistoajaksi valitaan normaalisti lyhyemmäksi kuin on se aika, jona hyödykettä käytetään palvelutuotannossa.

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Tasapoisto	Menojäännöspoisto	
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2 -	5 vuotta*ei	suositella
Aineettomat oikeudet	5 -	20 vuottaei	suositella
Liikearvo	2 -	5 vuotta*ei	suositella
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	2 -	5 vuotta*ei	suositella
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin	2 -	50vuotta*ei	suositella
(sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoajoja*)			
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot	5	10vuotta*ei	suositella
Muut	2 -	10vuotta*ei	suositella
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 -	50 vuotta5 %	- 10 %
Talousrakennukset	10 -	20 vuotta15 %	- 20 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 -	30 vuotta10 %	- 15 %
Asuinrakennukset	30 -	50 vuotta5 %	- 10 %
Kallioliuolat ja -tunnelit , väestönsuojat	30 -	70 vuotta4 %	- 10 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Maa- ja vesirakenteet	15 -	30 vuotta10 %	- 20 %
Putki- ja kaapeliverkot	15 -	20 vuotta15 %	- 20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 -	20 vuotta15 %	- 20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 -	15 vuotta20 %	- 25 %
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15 -	20 vuotta15 %	- 20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 -	15 vuotta20 %	- 27 %
Muut kuljetusvälineet	4 -	7 vuotta25 %	- 27 %
Muut liikkuvat työkoneet	5 -	10 vuotta25 %	- 30 %
Muut raskaat koneet	10 -	15 vuotta20 %	- 25 %
Muut kevyet koneet	5 -	10 vuotta25 %	- 30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 -	15 vuotta20 %	- 30 %
Atk-laitteet	3 -	5 vuotta30 %	- 40 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 -	5 vuotta30 %	- 40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taideesineet		ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet		ei poistoaikaa	

*) Jollei kirjanpitovelvollinen voi luotettavalla tavalla arvioida vaikutusaikaa, on hankintameno poistettava enintään kymmenessä vuodessa.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että hyväksyy Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella noudatettavaksi 1.1.2023 alkaen seuraavan sisältöisen poistosuunnitelman perusteet.

1. Poistoaikojen määrittelyssä noudatetaan lähtökohtaisesti Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antamaa yleisohjeistusta, ellei tästä ole muuta erikseen päätetty.

2. Ensisijaisesti käytetään aina tasapoistoa.

3. Poistoaajoissa noudatetaan ensisijaisesti poistoaikojen alarajaa, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole hyödykekohtaista perustetta. Tältä osin tehdään aina erikseen hyödykekohtainen tarkastelu. Poistoaika määritellään siten, että se vastaa oletettua aikaa, jona hyödykettä käytetään palvelutuotannossa.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.